

PERSPECTIVE DESPRE BREXIT:
Conturarea unor posibile scenarii
pentru o nouă relație Marea Britanie-
UE și Impactul lor asupra
cetățenilor online

SINTEZĂ

CUPRINS

Introducere	3
Parteneriat și obiective	3
Structură și metodologie.....	3
Impactul Brexit asupra drepturilor UE: Principalele constatări	4
Analiză în funcție de scenariu.....	4
Analiză în funcție de drepturi	7
Concluzii	11
Acces la fondurile UE: Principalele constatări	12

Acest material face parte din munca ECAS de a spori puterea cetățenilor de a-și exercita drepturile în UE. Reprezintă un rezumat al unui studiu mult mai lung și documentat disponibil la <http://ecas.org/publications/studies/>. Acest rezumat a fost tradus în DE, FR, IT, PL și RO de VoxEurop și în ES de ECAS, și este disponibil la acest link.

Studiul este rezultatul muncii unei echipe compuse din directorul ECAS, Assya Kavrakova, managerul de Impact Marta Pont, și profesorul Anthony Valcke de la Universitatea Kent din Bruxelles, avocat la EU Rights Clinic, sprijinit de Connor Brown, stagiar la Universitatea din Sheffield. New Europeans și European Disability Forum au contribuit, de asemenea, la analiza despre dreptul la vot și dreptul la non-discriminare.

Pentru acest material toate drepturile sunt deținute de ECAS ©ECAS 2017. Toate drepturile sunt rezervate.

ECAS este susținut prin subvenții din programul Europe for Citizens, prin care această publicație a fost finanțată. Materialul a beneficiat de asemenea de sprijin de la Joseph Rowntree Charitable Trust pentru diseminare.

Introducere

La opt luni de la referendumul referitor la UE din Marea Britanie, încă nu este clar ce formă va lua această nouă relație între țară și partenerii săi din UE. Aceasta va fi subiect de negocieri care ar trebui să înceapă după declanșarea Articolului 50 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TEU).

Mai multe studii au cercetat posibilul impact economic și financiar al Brexitului, luând în considerare diferite scenarii, precum și consecințele retragerii Marii Britanii din Piața Unică cu potențiale noi acorduri cu UE. Niciunul nu a analizat însă complet impactul retragerii Marii Britanii asupra drepturilor a aproximativ 4 milioane de cetățeni, ce ar putea fi direct afectați de rezultatul negocierilor noii relații dintre Marea Britanie și UE, incluzând cele 3 milioane de cetățeni rezidenți în Marea Britanie și cele 1,2 milioane de cetățeni britanici ce trăiesc în UE¹.

Parteneriat și obiective

European Citizen Action Service (ECAS), în parteneriat cu EU Rights Clinic, European Disability Forum (EDF) și New Europeans, a produs o analiză completă care ia în considerare cum drepturile cetățenilor vor fi afectate sub diferite scenarii, într-o încercare de a face lumină asupra consecințelor acestui eveniment politic, fără precedent în istoria UE, și pentru a oferi claritate într-un climat de incertitudine politică și legală sporită. Într-adevăr, chiar dacă procedura retragerii din UE este prevăzută de Articolul 50 al TEU, aceasta va fi prima oară când un stat membru s-a gândit să o invoce.

Numai printr-o cunoaștere aprofundată a diferitelor opțiuni disponibile, cetățenii și societatea civilă vor putea să o identifice pe cea mai bună pentru ei, pentru care trebuie să pledeze, atât înainte cât și în timpul negocierilor pentru Brexit. Scopul acestui studiu este tocmai sprijinirea lor pentru a face asta.

Structură și metodologie

Acest studiu este împărțit în două părți. Prima parte analizează impactul Brexitului asupra celor mai importante drepturi politice și socioeconomice care sunt acordate cetățenilor datorită faptului că sunt cetățeni UE, incluzând dreptul de intrare, dreptul de ședere, dreptul de a munci, drepturile de securitate socială, dreptul de a-și întemeia o afacere și de a oferi servicii, drepturile de protecția consumatorului, drepturile pasagerului, dreptul la non-discriminare, drepturile de vot și drepturile de a accede la instituțiile UE. Partea a doua cercetează impactul Brexit asupra posibilității ca organizațiile cu sediul în Marea Britanie să mai poată accesa fluxurile de finanțare publică ale UE, o problemă care a suscitat multă îngrijorare, mai

¹ Gower, M. (2016), "Leaving the EU: How might people currently exercising free movement rights be affected?", *Commons Briefing papers* CBP-7525, 27 iunie 2016. Disponibil [online] la: <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/CBP-7525>.

ales în rândul universităților din Marea Britanie și al centrelor de cercetare, care se află printre principalii beneficiari de fonduri UE în Marea Britanie.

Impactul Brexit asupra drepturilor UE: Principalele constatări

Referitor la impactul asupra Drepturilor UE (prima parte), analiza ia în considerare cinci scenarii, incluzând scenariul de referință, fără Brexit, și alte patru scenarii bazate pe acordurile actuale cu alte state:

1. ‘Opțiunea Breain’ – Marea Britanie rămâne în UE (situația actuală)
2. ‘Opțiunea Norvegia’ – Membru al Spațiului Economic European (SEE), cu acces la Piața Unică
3. ‘Opțiunea Elveția’ – Acorduri bilaterale cu UE
4. ‘Opțiunea Canada’ – Un acord de liber-schimb cu UE
5. ‘Opțiunea Turcia’ – Un acord de asociere cu UE

Primul scenariu, fără Brexit, care atrage după sine menținerea statutului de membru deplin al UE, este luat ca scenariu de referință pentru a permite o comparație cu celelalte patru, dat fiind că reflectă situația în momentul scrierii studiului. Sub acest scenariu, afacerea ratată a lui Cameron pentru un Nou Acord pentru Marea Britanie în UE este de asemenea examinată. Această opțiune nu mai este plauzibilă, fiind abandonată după referendumul din 23 iunie, dar ea a conținut deja unele dintre “liniile roșii” cheie exprimate public de guvernul britanic și, de aceea, merită să fie analizată pentru a putea face previziuni. Celelalte patru scenarii includ două opțiuni ‘soft Brexit’ (membru SEE și acorduri bilaterale cu Elveția) și două opțiuni ‘hard Brexit’ (o uniune vamală, precum în cazul Turciei, sau un acord de liber-schimb, precum cel pe care UE l-a încheiat recent cu Canada).

Cel de-al cincilea scenariu care ar fi putut fi prevăzut și care se califică drept cea mai dificilă variantă a Brexitului – comerț sub regulile Organizației Mondiale a Comerțului – nu a fost inclus pentru că nu acordă drepturi cetățenilor de intare, ședere sau muncă în alte țări.

Analiză în funcție de scenariu

Dintre toate cele cinci scenarii luate în considerare, cel mai bun acord pentru drepturile cetățenilor ar fi cel bazat pe statutul de membru al SEE al Norvegiei (cel de-al doilea scenariu), care ar permite Marii Britanii să păstreze accesul deplin la Piața Unică. Acesta ar asigura libera circulație a persoanelor, a bunurilor, a serviciilor și a capitalului. După cum se vede în tabelul comparativ alăturat, cetățenii britanici și-ar păstra cele mai multe dintre drepturile de care se bucură în prezent ca cetățeni ai UE, sub acest scenariu. Cetățenii britanici, și-ar pierde totuși sub acest scenariu, dreptul de a vota și a candida la alegerile europene și locale, de a participa la Inițiativa cetățenească europeană și de a căuta protecție diplomatică sau consulară de la o altă țară UE într-o țară terță unde Marea Britanie nu are prezență consulară, dat fiind că aceste drepturi politice sunt conferite doar cetățenilor UE. Dreptul de a se adresa sau de a corespunde cu instituțiile UE va fi

păstrat doar de cetățenii Marii Britanii ce au reședința legală în UE. În sfârșit, sub modelul Norvegia, Marea Britanie nu va fi obligată la toate standardele de protecție împotriva discriminării ale dreptului comunitar.

A doua cea mai bună opțiune ar fi modelul Elveției bazat pe acorduri bilaterale (al treilea scenariu), care ar obliga Marea Britanie să păstreze, în esență, drepturile de liberă circulație (incluzând drepturile legate de ședere, muncă și securitate socială), deși cu unele limitări potențiale referitoare la șederea permanentă și la dreptul la non-discriminare. Pachetul drepturilor pasagerului în UE ar fi de asemenea păstrat în mare parte, deși vor fi niște limitări importante în privința libertății de a se stabili și a furnizării de servicii transfrontaliere, precum și în domeniul protecției consumatorului. Ambele scenarii ar obliga totuși Marea Britanie să garanteze libertatea de circulație a persoanelor, care, după cum a recunoscut premierul britanic, reprezintă o “linie roșie” a negocierilor de ieșire din UE. De aceea, niciuna dintre aceste opțiuni, care ar corespunde așa-zisului “soft Brexit”, nu întrunește ceea ce se cunoaște în prezent despre poziția de negociere a Marii Britanii.

Tabel comparativ: modelele UE-Marea Britanie pentru o nouă relație									
	Dreptul de intrare	Dreptul de ședere	Dreptul la muncă	Drepturile de securitate socială	Dreptul de a face afaceri și a oferi servicii	Drepturile de protecție a consumatorului & drepturile pasagerului	Dreptul la non-discriminare	Drepturi politice și de vot	Acces la instituțiile europene
Calitatea de membru al UE (scenariul de referință)									
Proiectul pentru un Nou Acord pentru Marea Britanie									
Opțiunea Norvegia									
Opțiunea Elveția									
Opțiunea Canada									
Opțiunea Turcia									

Acces deplin	
Acord Parțial/Voluntar/Special	
Niciunul	

Acum abandonatul “Nou Acord pentru Marea Britanie” cu UE (analizat în primul scenariu), care a constituit baza pornind de la care fostul prim-ministru a cerut electoratului britanic să dea un vot la referendum, nu mai este de asemenea considerat o opțiune viabilă. Nu doar că a fost respins de electoratul britanic în referendumul din iunie, dar ar implica de asemenea ca Marea Britanie să rămână un membru cu drepturi depline pe Piața Unică. Acest acord ar fi constat în esență, în amendamente făcute la regulile UE de liberă circulație, ceea ce ar fi permis o discriminare limitată între cetățenii UE și cei britanici în privința beneficiilor la muncă. Totuși, alte drepturi UE ar fi fost neafectate. Deși această opțiune nu mai este valabilă la momentul scrierii, oferă niște indicații despre natura viitoarelor restricții ale libertății de circulație, în eventualitatea în care Marea Britanie va accepta într-un fel sau altul o libertate de mișcare limitată a cetățenilor UE în Marea Britanie după Brexit.

Următoarea opțiune contemplă negocierea unui cuprinzător acord de liber-schimb între Marea Britanie și UE, precum cel cu Canada (al patrulea scenariu). Aceasta va oferi cetățenilor britanici care trăiesc în UE și cetățenilor UE care trăiesc în Marea Britanie doar unele dintre drepturile de care se bucură acum. Acordul de liber-schimb UE-Canada (CETA)² nu oferă libera circulație a persoanelor sau libertatea de a se stabili într-un loc, dar permite migrația temporară, legată de muncă, pentru angajații-cheie și cei care desfășoară activități independente între UE și Canada, fără să ceară o aprobare anterioară, dacă este pentru o durată limitată, de la un an la trei ani, în funcție de natura activității lor. Regulile UE facilitează deja mobilitatea cetățenilor dintr-o țară terță precum canadienii, care vin în UE să desfășoare activități de înaltă calificare sau lucrează în cercetare, analize sau muncă sezonieră. În toate celelalte cazuri, totuși, drepturile de intrare, ședere și muncă sunt supuse regulilor naționale de imigrație ale țării gazdă. Regulile UE prevăd de asemenea o scutire de viză pentru cetățenii canadieni care stau în zona Schengen pentru mai puțin de 90 de zile. În plus, regulile UE pentru libertatea de mișcare conferă de asemenea dreptul de intrare, ședere și muncă membrilor de familie, de proveniență străină, ai cetățenilor UE. Datorită CETA, cetățenii canadieni și cetățenii UE se vor bucura de asemenea de unele drepturi pentru tratament egal în domenii limitate.

Regulile UE pentru protecția consumatorului și drepturile pasagerului nu depind în exclusivitate de deținerea cetățeniei UE și deci pot fi de asemenea solicitate de cetățeni din afara UE care trăiesc în UE. Același lucru este valabil pentru accesarea la instituțiile UE, la care au dreptul toate persoanele care sunt rezidente în UE.

² Acordul global comercial UE-Canada.

Prin urmare, aceste drepturi ar fi menținute parțial dacă Marea Britanie ar urma modelul Canadei. Sub un astfel de scenariu, drepturile UE referitoare la coordonarea securității sociale, se vor pierde în totalitate, precum și cele referitoare la vot și participarea politică.

Și, în final, dacă Marea Britanie și UE se vor îndrepta spre o asociere care implică o uniune vamală, după cum este cazul Turciei (scenariul 5), cetățenii Marii Britanii și cetățenii UE ar putea încă să se bucure de unele dintre drepturile actuale. Acordul de asociere CEE-Turcia nu prevede libertatea de circulație a persoanelor. Dacă nu sunt membrii familiei unui cetățean UE, cetățenii turci trebuie să se supună regulilor de imigrație din țara UE unde vor să se stabilească respectând formalitățile de ședere și de acces pe piața muncii, sau, alternativ, regulilor armonizate Uniunii referitoare la cercetare, studii, muncă sezonieră, muncă de înaltă calificare sau transferuri în cadrul aceleiași corporații. În plus – spre deosebire de cetățenii canadieni – cetățenii turci trebuie să aibă o viză valabilă pentru a intra în UE. UE și Turcia negociază, în prezent, o politică de liberalizare a vizelor, care s-ar putea materializa în viitor și ar ușura exigențele pentru călătorii între cele două țări. Cu toate acestea, Acordul de asociere prevede acumularea progresivă a drepturilor de ședere pentru lucrătorii turci care sunt angajați legal într-o țară UE și sunt înregistrați corespunzător ca făcând parte din forța sa de muncă, precum și pentru membrii familiei lor. Precum alți cetățeni din țări terțe, cetățenii turci beneficiază de asemenea de normele UE privind coordonarea securității sociale în UE. Deși Acordul de asociere nu acoperă protecția consumatorului și drepturile pasagerului, Turcia s-a gândit să își alinieze legile cu normele UE pentru protecția consumatorului și drepturile pasagerului anticipând o viitoare aderare la UE. În plus, dreptul de a accede la instituțiile UE, care nu depind de deținerea cetățeniei UE, vor fi reținute de asemenea, din moment ce pot fi exercitate de toate persoanele rezidente legal în UE.

Analiză în funcție de drepturi

Din toate scenariile luate în considerare, **dreptul de intrare** este garantat pe deplin, în termeni egali cu calitatea de membru UE³, sub modelul norvegian sau elvețian, precum și sub modelul abandonat al Noului Acord cu Marea Britanie. Nici Acordul de liber-schimb dintre UE și Canda, nici Acordul de asociere cu Turcia nu asigură libera circulație a persoanelor. De aceea, dreptul de intrare pentru cetățenii UE în Canada și Turcia se supune legilor lor respective pentru imigrație. De asemenea, dreptul de intrare în UE al cetățenilor din aceste două state se supune normelor comune de intrare în zona Schengen sau normelor naționale de imigrație dacă se intră într-un stat care nu este membru al spațiului Schengen.

³ În figurile de mai jos, verdele presupune acces deplin la un anumit drept; portocaliul presupune fie acces parțial sau voluntar fie că există anumite aranjamente/restricții, iar roșul presupune fără acces.

Cât despre **dreptul de ședere**, statutul de membru al UE este singurul scenariu în care se poate beneficia pe deplin de acest drept. Chiar dacă dreptul de ședere este garantat sub înțelegerile UE cu Norvegia și Elveția, este supus unor dispoziții speciale.

Abandonatul Nou Acord cu Marea Britanie ar fi adus de asemenea unele restricții în privința dreptului de ședere al cetățenilor UE. Sub acordurile cu Canada și Turcia, există doar un acces parțial la acest drept prin intermediul actualelor reguli de migrație din UE care oferă dreptul de reședință cetățenilor dintr-o țară terță care sunt lucrători cu înaltă calificare, lucrători sezonieri sau au sarcini în interiorul aceleiași corporații, precum și pentru cei angajați în cercetare, cei care studiază, pentru schimburi între elevi, training neremunerat și serviciu voluntar.

Figura 1: Dreptul de intrare

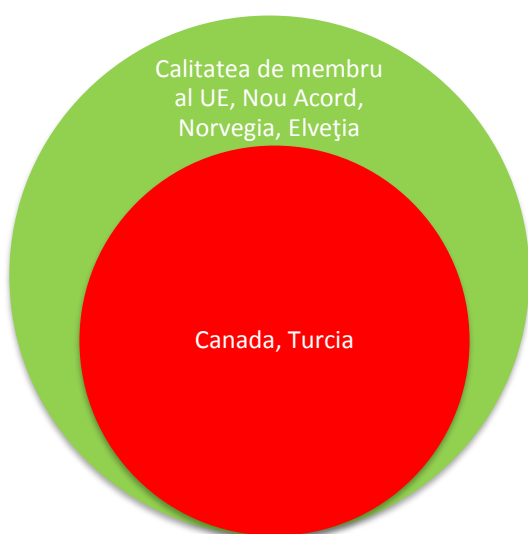
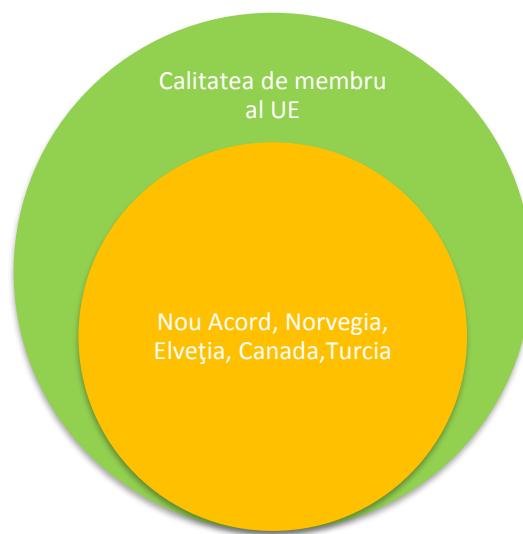

Figure 2: Dreptul de ședere

Cât despre **dreptul de a munci**, acordurile cu Norvegia și Elveția prevăd libera circulație a lucrătorilor în condiții similare aderării la UE. Sub toate celelalte scenarii acest drept este garantat doar parțial. Noul Acord cu Marea Britanie ar fi introdus restricții pentru beneficiile la muncă ale migranților nou-veniți în Marea Britanie. Nici înțelegerile cu Canada sau Turcia nu garantează un drept general la muncă în beneficiul cetățenilor UE în aceste țări și viceversa în ceea ce îi privește pe cetățenii canadieni și turci care doresc să lucreze în UE. Totuși, Acordul de liber-schimb al Canadei cu UE își propune să faciliteze schimbul de profesioniști-cheie precum specialiștii sau managerii de top, temporar. Dreptul cetățenilor turci de a se muta într-o țară UE pentru a obține primul lor loc de muncă depinde de legile țării unde lucrează, cu excepția cazurilor în care sunt membrii familiei unui cetățean UE, atunci beneficiind de aceleași drepturi ca ruda lor. Totuși, după ce au lucrat legal într-o țară UE pentru cel puțin un an, lucrătorii turci încep să acumuleze drepturi de muncă în UE.

Figura 3: Dreptul la muncă

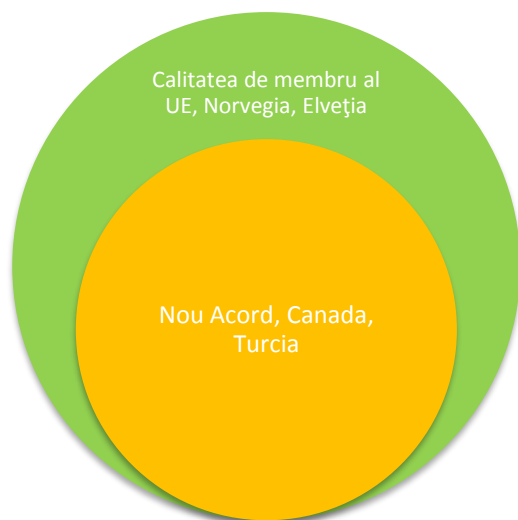
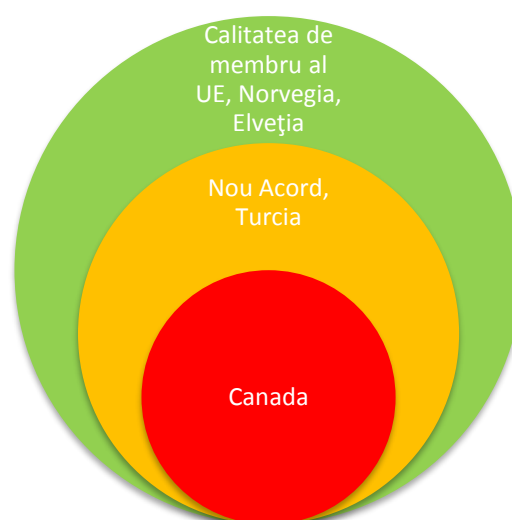

Figura 4: Drepturile la securitate socială

Drepturile la securitate socială asigură trei modele diferite de participare. Modelele Norvegia și Elveția integrează în totalitate normele UE privind coordonarea drepturilor de securitate socială atât în beneficiul cetățenilor UE ce locuiesc în aceste țări cât și pentru cetățenii norvegieni și elvețieni ce locuiesc în UE. Noul Acord cu Marea Britanie ar fi permis guvernului britanic să restricționeze accesul la beneficii migranților UE nou-veniți în Marea Britanie, dar fără ca aceste restricții să se aplice automat cetățenilor britanici ce trăiesc în altă parte a Uniunii. Acordul de asociere cu Turcia extinde de asemenea beneficiul normelor UE privind coordonarea securității sociale la lucrătorii turci din UE. Chiar dacă normele nu sunt pe deplin implementate, UE a extins de asemenea beneficiile normelor sale la toți cetățenii din țări terțe care sunt rezidenți în UE. În plus, cetățenii UE trăind în Turcia nu pot să se bucure de beneficiile complete ale normelor UE în privința coordonării securității sociale. Dimpotrivă, Acordul de liber-schimb al Canadei cu UE nu conține nicio regulă referitoare la coordonarea securității sociale. Prin urmare, drepturile de securitate sociale ale cetățenilor UE în Canada sunt exclusiv determinate de legislația Canadei, și drepturile de securitate socială ale cetățenilor canadieni în UE sunt determinate de legislația țării unde lucrează sau locuiesc, sub rezerva respectării normelor UE privind coordonarea securității sociale.

Dreptul de a face afaceri și de a oferi servicii în UE, împreună cu **normele de protecția consumatorului și drepturile pasagerului** sunt două exemple ale gradului de participare în scenariile luate în considerare. Doar statutul de membru al UE și acordul cu Norvegia oferă cetățenilor dreptul de a se stabili permanent într-o altă țară în scopuri profesionale sau de a oferi servicii acolo temporar. De asemenea, întregul pachet al normelor UE pentru consumatori și drepturile pasagerului sunt securizate prin statutul de membru al UE și participarea Norvegiei la SEE. În toate celelalte scenarii, există doar acces parțial la aceste drepturi. Noul Acord cu Marea Britanie nu ar fi afectat aceste drepturi.

Acordurile bilaterale ale Elveției cu UE nu oferă companiilor elvețiene posibilitatea de a se stabili liber în UE și viceversa. Totuși, permit indivizilor să se stabilească în Elveția ca lucrători independenți sau să ofere servicii

clienților rezidenți acolo. Elveția a ales de asemenea să se alinize voluntar la anumite norme UE pentru protecția consumatorului și la pachetul UE complet al drepturilor pasagerului transportului aerian.

Acordul de liber-schimb al Canadei cu UE permite comerțul transfrontalier cu servicii al companiilor și indivizilor, deși unele sectoare sensibile sunt excluse. Companiile canadiene ce doresc să furnizeze servicii și bunuri în UE și viceversa trebuie să îndeplinească normele relevante ale consumatorului din țara unde fac comerț. În plus, beneficiile normelor UE pentru protecția consumatorului nu sunt restricționate cetățenilor UE, ci se aplică oricărei persoane ce cumpără bunuri sau servicii în UE, fapt care ar include, de exemplu, și cetățenii canadieni sau turci care trăiesc în UE. În sfârșit, Canada nu este legată de pachetul UE al drepturilor pasagerului, dar regulile se aplică pasagerilor care călătoresc cu transportatori canadieni când călătoria lor începe pe teritoriul SEE, precum și oricărui transportator canadian ce are o licență valabilă pentru a opera într-o țară membră a SEE.

Acordul de asociere cu Turcia prevede dispoziții în privința dreptului de a se stabili și libertatea de a oferi servicii, dar deocamdată trebuie implementate. În prezent, condițiile pentru cetățenii turci, pentru a face o afacere sau pentru a oferi servicii într-un stat membru UE, sunt determinate de legea națională și viceversa în ceea ce îi privește pe cetățenii UE ce fac afaceri în Turcia. În privința protecției consumatorului, Turcia s-a gândit să își alinieze normele cu cele adoptate de UE. De exemplu, Turcia a adoptat o reglementare pentru drepturile pasagerului transportului aerian după modelul pachetului UE al drepturilor pasagerului. Regulile UE se aplică de asemenea pasagerilor care călătoresc cu orice zbor ce aterizează în Turcia și provine din SEE.

Figure 5: Dreptul de a face afaceri, de a oferi protecția consumatorului și drepturile pasagerului

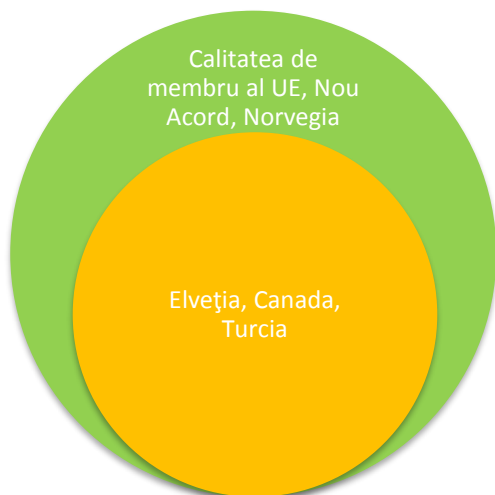
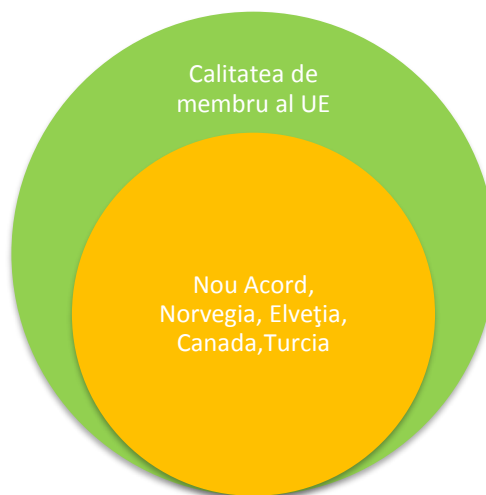

Figure 6: Dreptul la non-discriminare

Dreptul la non-discriminare pe motive de naționalitate, rasă sau origine etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală este garantat pe deplin doar de statutul de membru UE. În orice alt scenariu, sunt anumite prevederi reciproce care interzic discriminarea, în esență, pe motive de naționalitate,

între cetățeni din aceste țări și cetățeni din UE, dar majoritatea instrumentelor legale ale UE care vizează în mod activ combaterea discriminării, nu li se aplică.

Figure 7: Votul și drepturile politice

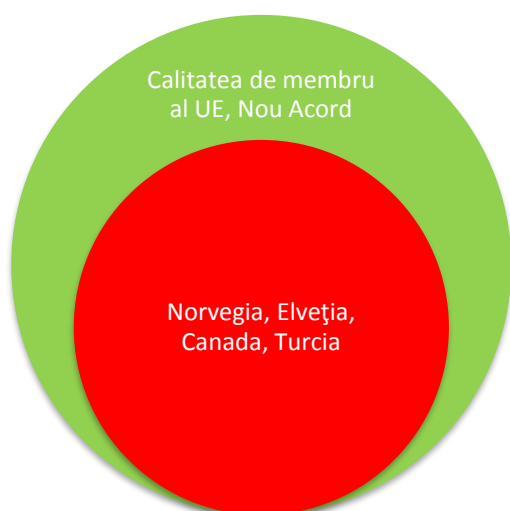
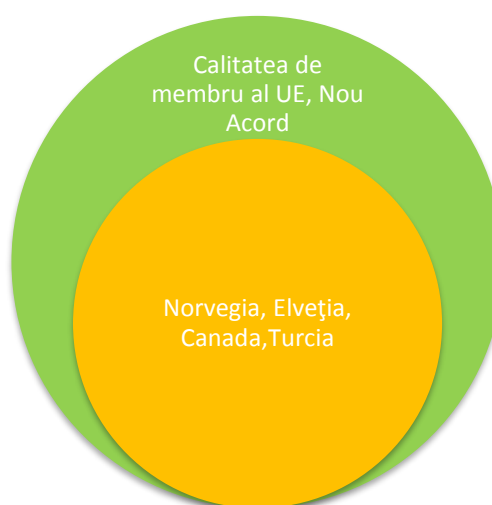

Figure 8: Accesul la instituțiile UE

Votul și drepturile politice (inclusiv dreptul de a candida și a vota la alegerile europarlamentare și alegerile locale, de a căuta protecție consulară dintr-o altă țară a UE în străinătate și de a participa la Inițiativa Cetățenească Europeană) sunt limitate pentru cetățenii statelor membre ale Uniunii. Noul Acord cu Marea Britanie nu ar fi afectat aceste drepturi. În niciun alt scenariu aceste drepturi nu pot fi exercitate de cetățeni din aceste țări care trăiesc în UE sau viceversa, pentru că aceste drepturi sunt condiționate de deținerea cetățeniei UE.

În sfârșit, atunci când vorbim în acest studiu de **“acces la instituțiile UE”**, ne referim la drepturile ce oferă cetățenilor posibilitatea de a interacționa cu instituțiile UE, prin prezentarea de petiții Parlamentului European, trimiterea de plângeri Comisiei Europene, cererea accesului la documente UE publice sau, în cazul unei proaste administrări a instituțiilor UE, cererea ajutorului de la Avocatul Poporului european. Aceste drepturi ar fi rămas neatinse sub Noul Acord cu Marea Britanie. În plus, drepturile de acces pot fi exercitate de cetățeni dintr-o țară non-UE cu condiția să fie rezidenți în UE. Cu excepția modelului Norvegia, celelalte modele nu garantează niciun drept la corespondență cu instituții naționale cetățenilor UE rezidenți în Elveția, Canada sau Turcia.

Concluzii

După cum demonstrează analiza noastră, nu există “o cea mai bună alternativă” la statutul de membru al UE unde toate drepturile UE de care se bucură acum cetățenii UE în Marea Britanie și cetățenii Marii Britanii în UE să poată fi păstrate. În fiecare dintre scenariile prezentate, aceste drepturi sunt garantate în grade diferite. O alegere va trebui totuși să fie făcută în cursul negocierilor pentru ieșire, pentru a vedea ce drepturi trebuie păstrate. Ar trebui totuși să se noteze că acest studiu analizează doar modelele existente de

acorduri încheiate între UE și alte țări. Nu trebuie exclus că, în cursul negocierilor, se pot lua în considerare altfel de acorduri. Chiar dacă opțiunile pentru un Brexit soft cu preservarea pe deplin sau aproape a liberei circulații a persoanelor nu par realiste în prezent, ar trebui să fie făcute eforturi pentru a proteja drepturile obținute de cetățenii UE ce trăiesc deja în Marea Britanie și pentru cetățenii Marii Britanii ce trăiesc în altă parte în UE pentru a face față nesiguranței legale cu care se confruntă aceste grupuri.

În plus, ar trebui discutate scheme pentru facilitarea mobilității și schimburilor între UE și Marea Britanie, ținând cont de faptul că libera circulație este încă văzută drept cea mai pozitivă realizare a UE de cetățenii din UE, incluzând Marea Britanie⁴.

În sfârșit, orice alegeri s-ar face până la urmă, la acestea ar trebui să se ajungă după o strânsă consultare cu cetățenii, partenerii sociali și aleșii, și nu ar trebui condusă doar de guverne, fără a se lua suficient seama de îngrijorările celor ce vor fi cei mai afectați: cetățenii Europei.

Acces la fondurile UE: Principalele constatări

A doua parte a studiului, care analizează impactul Brexitului asupra accesului organismelor britanice la fondurile UE, ia de asemenea în considerare toate scenariile de mai sus, plus alte două. Primul dintre aceste scenarii adiționale se referă la țările din vecinătatea UE, care se bucură de o poziție privilegiată în privința accesului lor la fondurile UE comparativ cu alte regiuni din lume datorită proximității lor de UE. Al doilea scenariu se referă la programele UE de dezvoltare și cooperare, ai căror beneficiari cheie sunt țările în curs de dezvoltare.

Reiese din analiza noastră că Brexitul nu ar trebui să aibă consecințe dramatice asupra accesului la fondurile publice ale UE dacă Marea Britanie ar fi de acord să contribuie la bugetul UE pentru a menține participarea organizațiilor și cetățenilor săi la diferite programe de finanțare ale UE. Asta s-ar putea obține printr-un acord global care ar oferi posibilitatea Marii Britanii de a-și asigura participarea în majoritatea programelor UE, sau, alternativ, pe baza unor acorduri bilaterale încheiate cu UE în privința unor programe individuale.

Singurele programe de finanțare ale UE de unde Marea Britanie va fi automat exclusă de la participare, după Brexit, sunt schemele de finanțare din cadrul Fondurilor structurale și de investiții europene, precum și cele legate de politicile comune ale UE pentru agricultură și pescuit, care sunt deschise participării statelor membre. Totuși, luând în considerare recenta experiență a Elveției ca urmare a referendumului pentru controlul imigrației asupra migranților UE, impunerea de restricții pe libera circulație sau abrogarea ei pur și

⁴Comisia Europeană (2016), "Opinia publică în Uniunea Europeană", *Eurobarometrul Standard 86*, Toamna, 2016, p.25. Disponibil online la: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/76422>.

simplu, s-ar putea ca organizațiile Marii Britanii să nu mai fie eligibile pentru participare în unele programe de finanțare în aceiași termeni ca astăzi.

La orice formulă s-ar ajunge, este atât în interesul Marii Britanii cât și în al UE să asigure că Marea Britanie continuă să contribuie la bugetul UE astfel încât entitățile cu sediul în Marea Britanie să își poată menține participarea la proiectele UE în parteneriat cu colegii lor din UE.

Alte informații despre diferitele modele de participare la programele de finanțare ale UE pot fi consultate în studiul complet.

La opt luni de la referendumul din Marea Britanie, detaliile referitoare la viitoarea relație a Marii Britanii cu UE trebuie încă formulate. Diferite studii au cercetat consecințele economice asupra Brexitului, dar niciunul nu a analizat minuțios implicațiile pentru drepturile celor aproape 4,5 milioane de cetățeni ai UE cei mai afectați de Brexit – adică, cetățeni din UE care trăiesc în Marea Britanie și britanici trăind în altă parte în UE.

Acest studiu își propune să facă lumină asupra a ceea ce ar putea reprezenta diferitele scenarii pentru drepturile cetățenilor pentru a-i ajuta să identifice cea mai bună opțiune pentru ei și să le dea posibilitatea de a face lobby la reprezentanții lor politici atât înainte cât și în timpul negocierilor pentru Brexit.

